

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valmiste- verotuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä huhtikuuta 2014 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi valmisteverotuslain muuttamisesta (HE 30/2014 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Tanja Nurmi ja neuvotteleva virkamies Krista Sinisalo, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
- tulliyli tarkastaja Seppo Raitolahti, Tullihallitus
- johtaja, FaT Jussi Holmalahti, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
- erikoistutkija Esa Österberg, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- toimitusjohtaja Mika Mäkilä, Linja-autoliitto
- toimitusjohtaja Elina Ussa, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto

- lakimies Janne Koivisto, Päivittäistavara-kauppa ry
- puheenjohtaja Tuomas Meriluoto, Suomen Alkoholijuomakauppayhdistys (SAKJ) ry
- toimitusjohtaja Timo Lappi, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- Ålands landskapsregering / Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Alko Oy
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Yrittäjät ry
- Teknologiateollisuus ry
- Tupakkateollisuusliitto ry
- Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry
- Keskuskauppakamari.

Oikeusministeriö, ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Verohallinto, Pienpanimoliitto ry, Öljyalan keskusliitto, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry sekä Akava ry ovat ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista asiaan.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmisteverotuslakia.

Valmisteverotuslaissa säädettäisiin, että veroilmoitus annettaisiin pääsääntöisesti sähköisesti. Se voitaisiin antaa eräissä tapauksissa edelleen paperilomakkeella.

Alkoholin verottoman matkustajatuonnin valvonnan selkeyttämiseksi ja helpottamiseksi otet-

taisiin käyttöön näyttöä varten määrälliset ohje-tasot.

Valmisteverotuslakiin lisättäisiin myös kuit-tausta koskevat säännökset ja vakuuksia koske-via säännöksiä selkeytettäisiin. Lisäksi tehtäi-siin eräitä teknisempiä muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mah-dollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Hallituksen esitys sisältää kaksi aihekokonai-suutta, joilla ei ole sinänsä tekemistä keskenään mutta jotka ovat molemmat nyt ajankohtaisia.

Niistä ensimmäinen koskee valmisteverotus-menettelyä, jossa on tarkoitus siirtyä sähköiseen asiointiin, kun Tullin uusi tietojärjestelmä saa-daan käyttöön tänä keväänä. Suurin muutos koh-distuu ns. verokausi-ilmoittajiin, joille sähköi-nen veroilmoitusmenettely olisi yleensä pakolli-nen. Sähköinen asiointi olisi lisäksi mahdolli-nen myös muille verovelvollisille. Se ulotettaisiin veroilmoitusmenettelyn ohella myös tuki- ja palautushakemusten käsittelyyn sekä valmiste-veronalaisia tuotteita satunnaisesti tilaavien ve-rovelvollisten vakuusmenettelyyn. Samalla va-kuusmenettelyä itsessään selkeytettäisiin, ja val-misteverotuslakiin otettaisiin kuittausta koske-vat säännökset.

Valiokunta pitää näitä kaikkia uudistuksia pe-rusteltuina ja myönteisinä. Ne kehittävät vero-tusmenettelyä yritysten ja Tullin kannalta jous-tavampaan suuntaan, vähentävät manuaalityötä ja alentavat kustannuksia. Valiokunta tukee myös Tullissa vireillä olevaa jatkokehitystyötä suorasiirronomaisen yhteyden luomiseksi yri-tysten käyttöön, kun sähköinen ilmoitus on tar-koitus antaa nyt Tullin Internet-sivujen kautta. Sama toive on esitetty myös valiokunnan asian-

tuntijakuulemisessa, jossa esitykseen on suhtau-duttu muutoin myönteisesti.

Toinen kokonaisuus liittyy puolestaan alko-holijuomien verottomaan matkustajatuontiin, jota halutaan selkeyttää ottamalla lakiin valmis-teverotusdirektiivissä¹ sallitut *määrälliset ohje-tasot*. Taustalla on tieto matkustajatuonnin osuu-den merkittävästä kasvusta ja huoli veropohjan rapautumisesta. Tämä kehitys näkyi erityisen selvästi viime vuonna, jolloin hallitus päätti puolittaa kehysriihessä aiemmin keväällä sopi-mansa alkoholiveron korotukset matkustaja-tuonnin hillitsemiseksi.

Valmistelussa ja asian valiokuntakäsittelyssä on ilmennyt toisaalta, etteivät matkustajat usein-kaan tiedä, mitä yksityishenkilön verovapaan tuonnin edellytykset käytännössä tarkoittavat. Kysymys on tuotteista, jotka *yksityishenkilö hankkii omaan käyttöönsä ja kuljettaa itse mu-kanaan* Suomeen. Omalla käytöllä tarkoitetaan paitsi henkilökohtaista käyttöä, myös perheessä tai perhejuhlassa tapahtuvaa käyttöä tai lahjaa — muttei muuta. Vastaavasti minkälaista vastiket-ta tahansa vastaan luovutettavat tuotteet katso-taan tuoduiksi kaupalliseen tarkoitukseen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi omakustannushintaan ka-veriporukalle tuotavia juomia, yrityksen tai yh-

¹ Neuvoston direktiivi valmisteveroja koskevasta ylei-sestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta (2008/118/EY)

distyksen omiin tilaisuuksiin kaavailtua tarjontaa jne.

Oma ongelmansa liittyy myös siihen, etteivät kaikki yksityishenkilöt välitä rajoituksista, vaikka ne olisivatkin tiedossa.

Valiokunta pitää ohjetasojen käyttöönottoa edellä mainituista syistä perusteltuna, vaikka ohjetasoksi ehdotetut direktiivin vähimmäismäärät ovatkin varsin korkeita: 10 litraa alkoholipitoisia juomia, 20 litraa välituotteita, 90 litraa viiniä ja 110 litraa olutta. Vaikka ohjetasot eivät ole rajoituksia, ne helpottavat ja selkeyttävät joka tapauksessa Tullin valvontatyötä ja asettavat matkustajille nimenomaisen selvitysvelvollisuuden tuotteiden käyttötarkoituksesta ohjetasot ylittävältä osin. Huomionarvoista on toisaalta myös se, että ohjetason alittavatkin määrät voidaan katsoa tuoduksi muuhun kuin omaan käyttöön.

Tullin arviointi perustuisi edelleen aina kokonaisharkintaan, jossa yhtenä perusteena otettaisiin huomioon tuotujen juomien määrä. Muita huomioon otettavia seikkoja olisivat nykyiseen tapaan mm. tuojan asemaan, tuonnin toistuvuuteen, tuotteiden laatuun ja kuljetustapaan liittyvät seikat. Tulli voisi tarkistaa lisäksi selvitykseksi annettujen tietojen todenperäisyyttä myös jälkikäteisvalvonnalla.

Esitystä on puollettu laajasti myös valiokunnan asiantuntijakuulemisissa. Samalla on kui-

tenkin korostettu Tullin valvonnan näkyvyyttä ja aktiivista tiedottamista oikeista käytännöistä. Kysymys on myös Tullin resurssien riittävyydestä. Valiokunta pitää näitä näkökohtia tärkeinä käytännön muutosten aikaansaamiseksi.

Valiokunta tarkentaa lopuksi esityksen perusteluita kahdelta osin: Suomenkielisen esityksen sivulla 6 oleva viittaus tullilaisissa oleviin toimivaltuuksiin ja toimenpiteisiin sisältyy valmisteverotuslain 4 pykälään eikä 5 pykälään, kuten esityksessä on todettu erehdyksessä. Vastaavasti ruotsinkielisen esityksen sivulla 11 on kuvattu pienien viinintuottajien mahdollisuutta toimittaa tuotteita Suomeen. Tarkoitus on, ettei heidän tarvitse käyttää sähköistä hallinnollista asiakirjaa. Perusteluissa on todettu kuitenkin erehdyksessä "... genom att använda ett elektroniskt administrativt dokument...", jolloin sisältö on muuttunut päinvastaiseksi. Perusteluiden tulisi kuulua tältä osin "... genom att inte använda ...". — Molemmat kohdat ovat lakiehdotuksessa oikeassa muodossa. Asia ei siis vaadi enempiä toimenpiteitä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

VaVM 3/2014 vp — HE 30/2014 vp

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Markku Rossi /kesk
vpj.	Pentti Kettunen /ps	Matti Saarinen /sd
jäs.	Pertti Hemmilä /kok	Sari Sarkomaa /kok
	Jouko Jääskeläinen /kd (osittain)	Jouko Skinnari /sd
	Timo Kalli /kesk	Osmo Soininvaara /vihr
	Sampsa Kataja /kok	Kauko Tuupainen /ps
	Anneli Kiljunen /sd (osittain)	Kari Uotila /vas
	Esko Kiviranta /kesk	Ville Vähämäki /ps
	Mika Lintilä /kesk	vjäs. Sirpa Paatero /sd
	Heli Paasio /sd (osittain)	Leena Rauhala /kd (osittain).
	Kari Rajamäki /sd	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.